

# Stenpriset

2018

Estetiskt, hållbart och nyskapande! I år tävlar elva projekt om att leva upp till Stenprisets tre kärnvärden. Det är samtidigt viktigt att understryka att priset premierar en helhetssyn och en förståelse för materialets möjligheter, och som gör stenen rättvisa. Kärnvärdena utesluter inte breda tolkningar. Det finns nyskapande i tradition på samma sätt som det finns hållbarhet i ny arkitektur. Stort tack för era bidrag!

**Kai Marklin**, juryordförande och ordförande i Sveriges Stenindustriförbund



Det finns fler nominerade i tidningen. Titta efter den här symbolen!



FOTO: ANDREAS SUNDGREN



FOTO: KARIN OLEANDER

## STORSKOGS- TORGET

Storskogstorget i Sundbyberg har fått ett ansiktslyft. Med små medel har man åstadkommit relativt stora förändringar, och ändå lyckats behålla torgets identitet intakt. Torget är via nivåskillnader, trappor och skiffermurar indelat i flera olika rum. Platsen vid mosaikfontänen är som ett torg på torget.

Allmänheten och de boende runt torget och har också fått lämna förslag på hur de vill att deras torg ska se ut. Helena Eriksson, landskapsarkitekt och konstnär vid 5land, har ritat omgestaltningen som ursprungligen utformades av den finlandssvenske trädgårdsarkitekten N. H. Orénto. Helena Eriksson har också skapat ett nytt konstverk, en skulpturgrupp av näckrosknoppar som kommer upp ur en skifferyta centralt på torget. På kvällen lyser knopparna och en effektbelysning runtom gör ytan till en fiktiv vattenyta som knopparna kommer upp ur.

Den stora slitna entrétrappan till torget har av fått nya trappsteg i grå granit, och runt 20 procent av skiffermurarna har ersatts med ny Oppdalskiffer. Skifferhällarna runt fontänerna är Offerdal, där merparten är återanvänd och tydligt visar den stora fördelen med natursten: hållbarheten.

På torget återfinns Otta Rost och Otta Pillarguri i markmönstret som till större delen består av betonghällar. Den rostbruna skiffern ger en nyans som effektivt knyter samman torgets golv med den övriga naturstenen på platsen, trots att andelen är liten. Det är också typiskt för omgestaltningen av Storskogstorget.



FOTO: KARIN OLEANDER

## THE STEAM HOTEL

Steam Hotel i Västerås har uppstått ur ett slags postindustriellt tillstånd som knyter an till det gamla ångkraftverkets historia. Det 60 meter höga tornet är utmärkande för byggnaden och har varit en del av Västerås skyline i över hundra år.

Sveriges en gång tredje största kraftstation är det senaste exemplet på hotellgruppen ESS Groups strategi att skapa moderna och unika hotellmiljöer i klassiska byggnader. Satsningen på naturliga och funktionella material har blivit ett sätt att möta konkurrensen från andra aktörer. Material som trä och natursten återkommer i flera av deras projekt. Med naturliga ådringar markerar de någonting ursprungligt. Ett exempel är Offerdalsskiffern som likt ett pussel täcker golvet vid spaavdelningen på sjunde våningen, i anslutning till utomhuspoolen med magnifik utsikt.

Stenarbetena har överlag mycket stor betydelse för hotellet, inte minst i de publika delarna som barer och buffébord. Den solida naturstenen lyfter hela inredningen, i synnerhet i de två restaurangerna: Chamberlin Grill och Locavore. Den sistnämnda ligger på artonde våningen med utsikt över Västerås och Mälaren, och marmor återkommer i både bänkskivor och serveringsytor.



## GASVERKS- VÄGEN

Den 28 april öppnade gång- och cykelvägen längs med Gasverksvägen förbi Hjorthagens IP i Stockholm.

Ombyggnationen av Gasverksvägen innebär en trafiksäkrare sträcka med en ny gångbana och cykelbana utmed gas-klockorna. Arbetet med finplaneringen längs Gasverksvägens nedre del vid Bobergsgatan har pågått under våren. I arbetet har det ingått att beklä muren med granit som ett led i att förstärka slänten nedanför Gasklocka 3.



## VALNÖTSTRÄDET

Kvarteret Valnötsträdet vid Kalmar slott fick namn efter valnötsträden som på 1700-talet planterades i trädgårdar på platsen där man rivit den medeltida staden. Platsen har sedan legat dold under en park i flera hundra år. För några år sedan sålde Kalmar kommun marken och gick in i ett "samverkansprojekt" med Statens konstråd, Riksantikvarieämbetet, Arkdes och Boverket. I gestaltningsprogrammet *Medeltidens nutid* skulle arkeologiska utgrävningar vara vägledande, med målet att åskådliggöra Kalmars betydelsefulla historia, bland annat Kalmarunionen 1397.

Markbeläggningar av både huggen sten och fältsten från 1200- till 1400-tal grävdes fram. Stenarbetena höll mycket hög klass och visade att bebyggelsen liknade den i Visby och andra anrika städer runt Östersjön. Ett beslut togs om att återskapa torgets markbeläggning på ett sätt som gav uttryck för platsens forna status. Gamla slitna borgmästarhällar från kommunens stenlager fick bilda ramverket för torgets gränser mot den forna bebyggelsen.

Torgytan och några av de medeltida gatusträckningarna återknyter till historien genom stensorter – unionsstenar – som representerar dåtidens nordiska union. Danmark representeras av skånsk diabas, svart granit, Vångagranit, Blekinge grå och Hallandagnejs. Sverige representeras av grå och röd Bohus, Flivik samt Älvdalskvartsit. Norge representeras av Labrador, ljus och mörk, samt vit Stören. Det nutida Finland representeras av grå Kuru.

Resultatet är en unik markbeläggning med mosaiksten som stenläggarna skickligt komponerade på plats. De högljanspolerade stenarna utgör en liten procent, men ger beläggningen ett gnistrande uttryck som påminner om historiens glansdagar.



FOTO: ANNA RUT FRIDHOLM

## NATIONALMUSEUM

Det är ett de största prestigeprojekten i Sverige under senare år. När allmänheten i oktober åter får tillträde till Nationalmuseum har drygt fyra år gått sedan renoveringsarbetet inleddes våren 2014. Den som följt arbetet från utsidan har bland annat kunnat följa ett metodiskt ansiktslyft där taket har fått ny kopparplåt, fasaden putsats och runt 1 200 kalkstensblock har bytts ut.

På insidan har totalt har runt 3 000 kvadrat ny ljusgrå och gråbrun Borghamnskalksten i olika bearbetningar - normalslipad och borstad – kommit på plats, på både golv och väggar.

Museets publika ytor har ökat med cirka 2 300 kvadratmeter, varav 800 utgörs av ny utställningsyta på entréplanet. Totalt upptas 5 300 kubikmeter i olika utrymmen

av installationer. Någon har räknat ut att det motsvarar 52 stadsbussar. Dessutom har man byggt en ny restaurang med 140 platser och ett kafé med bar för 120 gäster

Valvutrymmen som tidigare användes som lageryta har blivit ett stort och avlångt kapprum, indelat i sektioner. Rummet förbinds med två trappnedgångar från var sina ändar och bildar ett slags neutral hållplats med förvaringsskåp, toaletter, bänkar och andra faciliteter: en plats att samlas på vägen vidare till eller från utställningslokalerna. Kalkstengolvet och teglet i det välvda taket ger en väldigt varm inramning. Det ser redan ut som att ljusgårdarna och stenen alltid har varit en del av museet, men för den återkommande museibesökaren är det förstas en stor skillnad.



Fasadens sockel är i kalksten.

## TINGSRÄTTEN I LUND

Lunds tingsrätt har varit i behov av större och modernare lokaler under lång tid och en ny byggnad är nu inflyttningsklar. Den nya tingsrätten blir ca 10 500 kvadratmeter stor, disponerat på sju plan varav ett under mark. Fasaderna utgörs i huvudsak av koppar och glas medan sockeln består av kalksten. Byggnaden ska klassificeras enligt Miljöbyggnad nivå guld.

– Den nya tingsrätten präglas av enkla och robusta naturmaterial som är slitstarka, hållbara över tid och som åldras vackert, säger Specialfastigheters vd Åsa Hedenberg.



## SKELLEFTEÅ KRAFT

Kommunala Skellefteå Kraft bestämde sig förra året för att göra entrén till huvudkontoret mer tillgänglig och "rätt i tiden". Kontoret ritades 1964 av arkitekten Lennart Nilsson, som i två decennier även ansvarade för utbyggnader i form av hotell, konferenslokaler och kontor.

År 2006 vann Josef Eder och General Architecture en tävling om en tillbyggnad. Det nya kontorshuset i koppar är 40 meter högt, har 11 våningar och rymmer cirka 145 kontorsrum. Ombyggnaden av entrén skulle komma att innebära en viss återgång till Nilssons planlösning, men ändå bli mer välkomnande, bland annat genom en ramplösning som markerar tillgänglighet på lika villkor.

Den stenlagda golvytan vid entrén är lagd i ett mönster i svarta till ljusgrå kulörer och olika storlekar av graniten Lappland Black. Ett mindre mönster nära trottoaren övergår till ett allt större när besökaren närmar sig entrén. Stenens inslag av kopparstänk knyter an till huvudkontorets fasad som består av 9 000 kopparplåtar.

## Golvläggning

Naturstensgolv i bruk eller fix i entréer, gallerior och offentliga miljöer.



Narkesten.se